

8. בחרוזים ובקשרים אנו מתגברים – גבורה בכיתה

מתבוננים ובונים

הרציונאל:

חיי הכיתה מביאים בפני תלמידינו הזדמנויות רבות בהן עליהם לכבוש את רצונם ולשלוט בהתנהגותם. ברור לנו כי תלמיד הקונה לעצמו מידה זו של אורך רוח, סבלנות ושליטה יוכל להתמודד עם הזדמנויות אלו ביתר הצלחה.

מעבר לכך, אנו משוכנעים כי בכיתה שבה התלמידים שולטים בהתנהגותם ונכונים בשעת הצורך לכבוש את רצונם, האווירה רגועה ונינוחה יותר ומאפשרת קשרי חברות ולמידה איכותיים יותר.

ביחידה זו יפגשו תלמידינו עם הזדמנויות אלו מחיי הכיתה ויבררו עם עצמם מה יש לכבוש כדי להגיע להתנהגות של שליטה. בסיום היחידה יעריכו את מצב הכיתה בכל אחד מהמקרים.

המטרות:

- התלמידים יבינו כי אירועים רבים בחייהם קשורים לגבורה.
- התלמידים יבינו כי במידת הגבורה אנו מתגברים על מחשבות המביאות לחוסר שליטה.
- התלמידים יבינו כי במידת הגבורה אנו מחזקים מחשבות המביאות לשליטה.

ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם פעם אחת את המקרה לפתיחת השיעור (נספח 1).
- יש לצלם ולגזור את המקרים מחיי הכיתה, לכל קבוצה מקרה אחד (נספח 2).
- עדיף לצלם על בריסטול או לצלם ולהדביק על בריסטול / פולילג.
- יש להצטייד בחוטים / בשרוכים בשני צבעים: כחול ואדום (כל צבע פי 2 ממספר הקבוצות בכיתה).
- יש להצטייד בחרוזים. לחלופין ניתן להשתמש בגומיות (כ-6 גומיות לכל תלמיד).
- יש לצלם את התעודה (נספח 3) כמספר הקבוצות.

מבנה השיעור:

- פתיחה: סיפור מחיי הכיתה (מליאה)
- שלב א': ניתוח הסיפור (מליאה)
- שלב ב': הכנת תוצר להמשך הפעילות (מליאה)
- שלב ג': הכנת תוצר להמשך הפעילות (קבוצות)
- שלב ד': מתחזקים בחרוזים ומתגברים בקשרים (עבודה יחידנית)
- שלב ה': ניתוח התוצאות (קבוצות)

פתיחה: סיפור מחיי הכיתה (מליאה)

- נספר בהרחבה את סיפור המקרה (נספח 1).

שלב א': ניתוח הסיפור (מליאה)

- נדון עם התלמידים: אלו מחשבות היו עולות בראשכם לו הייתם חווים מקרה זה?
- נרשום את המחשבות על הלוח.
- נמייין את המחשבות לטבלה בת שתי עמודות:

*מחשבות המביאות אותי לחוסר שליטה	*מחשבות המביאות אותי לשליטה

- נצבע את המחשבות שבעמודה הימנית בכחול ואת המחשבות בעמודה השמאלית באדום.

שלב ב': הכנת תוצר להמשך הפעילות (מליאה)

- נבחר מתוך הטבלה שתי מחשבות של שליטה ושתיים של חוסר שליטה ונעתיק אותן לשבלונה של נספח 1.
- נקשור למחשבות של שליטה חוטים כחולים ולמחשבות של חוסר שליטה חוטים אדומים.
- נבחר 3-4 תלמידים מתנדבים וניתן לכל אחד מהם 2 חרוזים/גומיות:
- נאמר להם כי עליהם להתייחס לכל אחת מהמחשבות הרשומה על השבלונה ולפעול.
- מחשבה המחוברת לחוט כחול ומזדהים איתה – יש להשחיל על החוט חרוז.
- מחשבה המחוברת לחוט אדום ומזדהים איתה – יש לקצר את החוט באמצעות קשר.

שלב ג': הכנת תוצר להמשך הפעילות (קבוצות)

- נחלק את הכיתה לקבוצות, 4-6 תלמידים בכל קבוצה.
- נחלק לכל קבוצה את אחד מהמקרים (נספח 2).
- נבקש מכל קבוצה לעבוד על המקרה שקיבלה כפי שעשינו במליאה ונקציב לכך זמן.
- במידה והתלמידים יתקשו – נפנה את תשומת לבם למחסן המחשבות המצורף.

שלב ד': מתגברים בקשרים ומתחזקים בחרוזים (עבודה יחידנית)

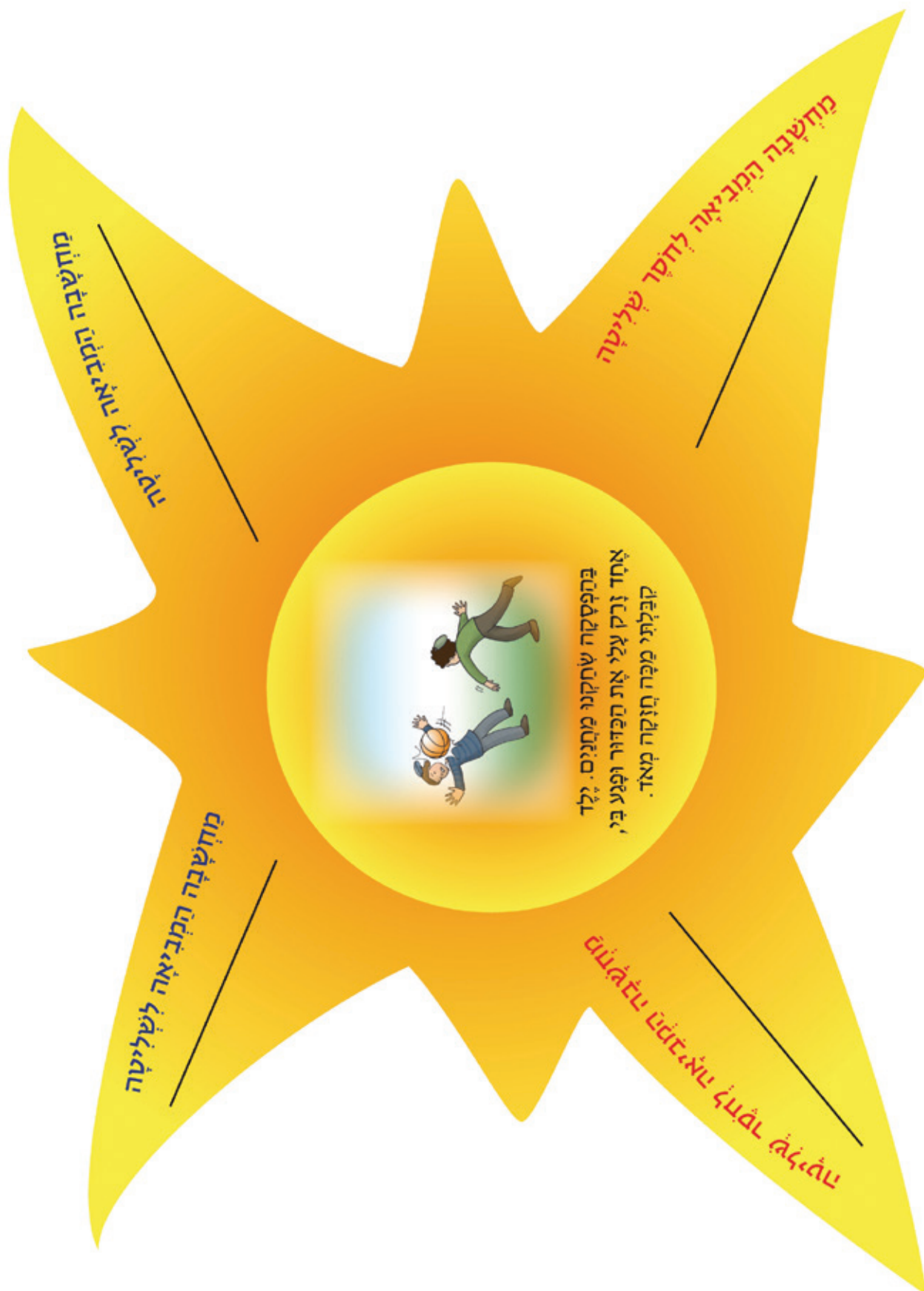
- נאסוף את התוצרים מכל הקבוצות ונתלה אותם בפיזור בכיתה. ליד כל מקרה נשים קופסת חרוזים / גומיות.
- נספר בקצרה את כל המקרים התלויים בכיתה.
- נכוון את התלמידים לעבור בין כל המקרים ולפעול כפי שעשינו במליאה:
- מחשבה המחוברת לחוט כחול ומזדהים איתה – יש להשחיל על החוט חרוז.
- מחשבה המחוברת לחוט אדום ומזדהים איתה – יש לקצר את החוט באמצעות קשר.

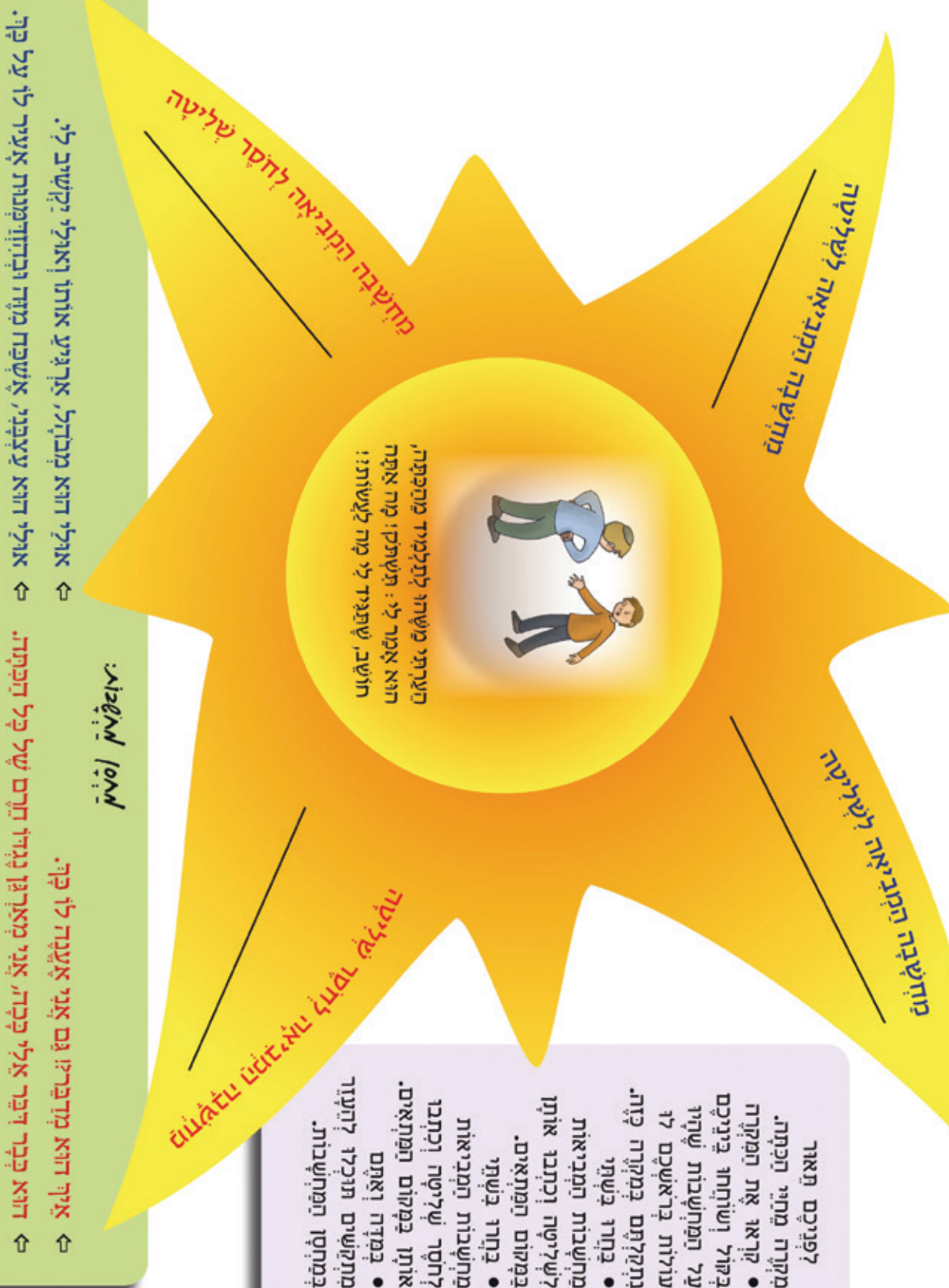
שלב ה': ניתוח תוצאות המקרים (קבוצות)

- נחלק לכל קבוצה את המקרה שקבלה בתחילת השיעור.
- נבקש לספור את החרוזים והקשרים ולמלא בתעודה (נספח 3).

נספח 2: מקרים מחיי הכיתה

בְּכָבוֹד.

➡ לְמִזְבֵּחַ הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה יִשְׁתַּחֲוֶה לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא לְאִשָּׁה.

➡ וְגַם הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה יִשְׁתַּחֲוֶה לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא לְאִשָּׁה.

בְּטוֹחַ קִשְׁדָּה לְמִזְבֵּחַ מִמַּלְאֲתַי הַמִּקְדָּשִׁים, אֲרִיזָה לְעֹזֹר לִי.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא לְאִשָּׁה.

בְּכָבוֹד.

➡ לְמִזְבֵּחַ הַמִּזְבֵּחַ מֵאֵת מִקְלָם הָיָה אֵלֶּם אֲרִיזָה לְהִזְחֵלְתָּהּ אֵלַי.

➡ גַּם הַמִּזְבֵּחַ מִמֵּלֶאכֶת הַמִּקְלָם הָיָה אֵלֶּם אֲרִיזָה לְהִזְחֵלְתָּהּ אֵלַי.

➡ בְּטֹחַ קִשָּׁה לְמִזְבֵּחַ מִמֵּלֶאכֶת הַמִּקְלָם אֲרִיזָה לְעֹזֵר לָהּ.

➡ וְהַמִּזְבֵּחַ לְהִזְחֵלְתָּהּ לָהּ הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִדְעֶתָ.

רַחֲמֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

בְּכָבוֹד.

➡ לְמִזְבֵּחַ הַמִּזְבֵּחַ מֵאֵת מִקְלָם הָיָה אֵלֶּם אֲרִיזָה לְהִזְחֵלֵּג אֵלָיו.

➡ גַּם הַמִּזְבֵּחַ מִמֵּלֶּאכֶת הַמַּלְאָכִים הָיָה אֵלֶּם אֲרִיזָה לְהִזְחֵלֵּג אֵלָיו.

➡ בְּטוֹחַ קִשָּׁה לְמִזְבֵּחַ מִמֵּלֶּאכֶת הַמַּלְאָכִים אֲרִיזָה לְעֹזֵר לָהּ.

➡ וְהַמִּזְבֵּחַ לְהִזְחֵלֵּג אֵלָיו הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִדְעֶתָ.

רַחֲמֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

בְּכָבוֹד.

➡ לְמִזְבֵּחַ הַמִּזְבֵּחַ מֵאֵת מִקְלָם הָיָה אֵלֶּם אֲרִיזָה לְהִזְחֵלְתָּהּ אֵלַי.

➡ גַּם הַמִּזְבֵּחַ מִמֵּלֶאכֶת הַמִּקְלָם הָיָה אֵלֶּם אֲרִיזָה לְהִזְחֵלְתָּהּ אֵלַי.

➡ בְּטֹחַ קִשָּׁה לְמִזְבֵּחַ מִמֵּלֶאכֶת הַמִּקְלָם אֲרִיזָה לְעֹזֵר לָהּ.

➡ וְהַמִּזְבֵּחַ לְהִזְחֵלְתָּהּ לָהּ הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִדְעֶתָ.

רַחֲמֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

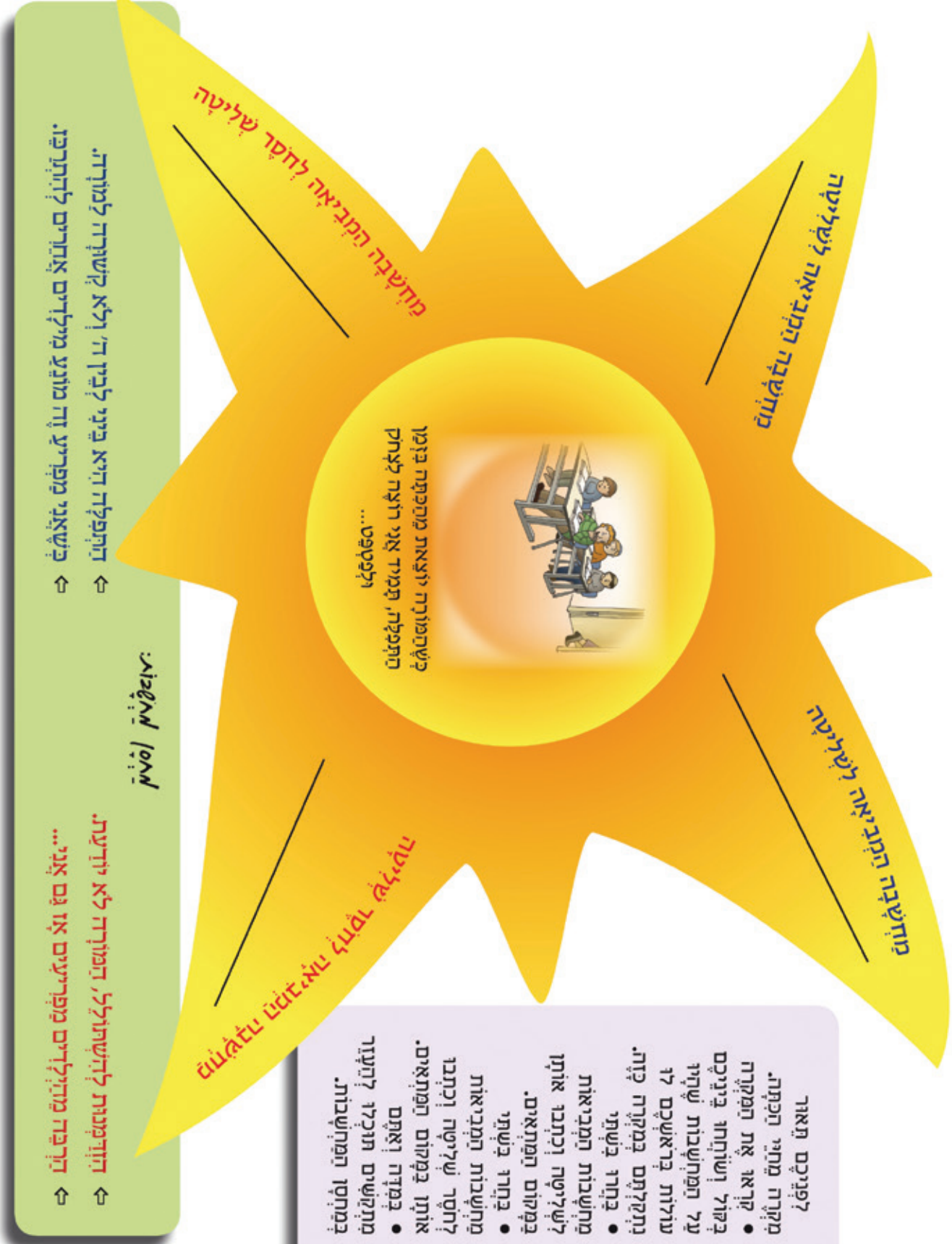
לפניכם תאור
מורה מחיי הכתה.
● קראו את המורה
בזול ויחזרו ביניכם
על המחשבות שהיו
עולות בראשכם לו.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לשליטה וכתבו אותן
במחום המתאים.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לחסר שליטה וכתבו
אותן במחום המתאים.
● במדה זאת
מתקשים תוכלו להעזר
במחוס המחשבות.

לפניכם תאור
מורה מחיי הכתה.
● קראו את המורה
בזמן ויחזרו ביניכם
על המחשבות שהיו
עולות בראשכם לו.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לשליטה וכתבו אותן
במחשבות המתאים.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לחסר שליטה וכתבו
אותן במחשבות המתאים.
● במדה זאת
מתקשים תוכלו להעזר
במחשבות המחשבות.

לפניכם תאור
מורה מחיי הכתה.
● קראו את המורה
בזמן ויחזרו ביניכם
על המחשבות שהיו
עולות בראשכם לו.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לשליטה וכתבו אותן
במחשבות המתאים.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לחסר שליטה וכתבו
אותן במחשבות המתאים.
● במדה זאת
מתקשים תוכלו להעזר
במחשבות המחשבות.

לפניכם תאור
מורה מחיי הכתה.
● קראו את המורה
בזמן ויחזרו ביניכם
על המחשבות שהיו
עולות בראשכם לו.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לשליטה וכתבו אותן
במחשבות המתאים.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לחסר שליטה וכתבו
אותן במחשבות המתאים.
● במדה זאת
מתקשים תוכלו להעזר
במחשבות המחשבות.

לפניכם תאור
מורה מחיי הכתה.
● קראו את המורה
בזמן ויחזרו ביניהם
על המחשבות שהיו
עולות בראשכם לו.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לשליטה וכתבו אותן
במחום המתאים.
● בחרו בשתי
מחשבות המביאות
לחסר שליטה וכתבו
אותן במחום המתאים.
● במדה זאת
מתקשים תוכלו להעזר
במחוסר המחשבות.

נספח 2: מקרים מחיי הכיתה (המשך)

קִשְׁטָה לִי לְבָרֶךְ לֵבָר, אֲנִי עֲדִין אֶעֱרִיר בְּשִׁבְלִי זֶה.

זו עֲבָרָה שֶׁל הַמּוֹרָה, הַפְּרָכָה לֹא עַל חֻשְׁבוֹן הַזֶּמֶן שֶׁלֹּא

size and load

הַפֶּרֶכָה מִלְּפָנֶיךָ אוֹתִי לְהוֹדוֹת לָךְ, זֶה חֲשׁוֹבוֹ לְמִרוֹת שְׁפָאָה אֲנִי אֶרִי לְהִשְׁתַּדֵּל.

לְמִרְיֹת שְׂקִיָּהּ יֵצֵא אֶרֶץ לְהַשְׁמִידָהּ

הַפְּרָכָה מֵאֲמִיד לְהוֹדוֹת לַה', זֶה חֲשׁוֹב! ⇐

מחשבה המביאה לחסר שליטה

חֲשַׁבּוּ הַזְמַן שֶׁל הַהֶפְסָקָה.
בְּסוֹף הַשְּׁעוֹר קִשָּׁה לִי לְבָרֵךְ עַל
כְּשֶׁאֲנִי לֹא מִסְפִּיקִים לְבָרֵךְ.

உயர்ப்பாட்டு உயர்ப்பாட்டு உயர்ப்பாட்டு

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמְרֵנוּ וְיִשְׁכְּלֵנוּ

பெரிய அளவுக்குள்ளே

לְפָנֶיכֶם תֵּאָדָר
מִקְרָה מַחֲיֵי הַכֶּתֶה.
● קָרָא אֶת הַמִּקְרָה
בְּקוֹל וְשׁוֹחֲחוּ בֵּינֵיכֶם
עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת שֶׁהָיוּ
עוֹלוֹת בְּרָאשׁוֹכְכֶם לִי
נִתְקַלְתֶּם בְּמִקְרָה כֻּזָּה.
● בָּחַר בַּשְּׂתִי
מַחֲשָׁבוֹת הַמְבִיאוֹת
לְשׁוֹלִיטָה וְכִתְבוּ אוֹתָן
בְּמָקוֹם הַמֵּתְאִים.
● בָּחַר בַּשְּׂתִי
מַחֲשָׁבוֹת הַמְבִיאוֹת
לְחֹסֶר שְׁלִיטָה וְכִתְבוּ
אוֹתָן בְּמָקוֹם הַמֵּתְאִים.
● בְּמִדָּה וְאַתֶּם
מִתְקַשִּׁים וְיוֹכְלוּ לְהַעֲזֹר
בְּמַחֲשׁוֹת הַמַּחֲשָׁבוֹת.

לפניכם מאור

מקרה מחיי הכתה.

● קראו את המקרא

בְּקוֹל שׁוֹחֵחַ בִּינִיכֶם

עַל הַמַּשְׁבוֹת שֶׁהֵיוּ

עולות בראשכם לו

נחלקתם במקרה כזה.

● בַּחֲרוּ בַּשֵּׂתִי

מַחֲשָׁבוֹת הַמַּבִּיאֹת

לְשִׁילִטָּה וּכְתַבּוּ אוֹתוֹ

בְּמִקּוֹם הַמֵּאֵי.

● בַּחֲרוּ בַּנְּשִׂאִי

מַחְשָׁבוֹת הַמְּבִיאֹת

לְחַסֵּר שְׁלִיטָה וְכַתְבּוֹ

אוֹתוֹ בַּמָּקוֹם הַמֵּתְאִים

במדה לאתם •

מתקשים תוכלו להעזר

במחסן המשובות.

100

וזאת לתעודה

כי נמצאו:

____ חרוזים (שמוש במחשבות
המביאות לשליטה)

____ קשרים (המנעות ממחשבות
המביאות לחסר שליטה)

סך הכל: _____ חרוזים וקשרים,

כל הכבוד!!!

9. אני אתגבר

מתבוננים ובונים

הרציונאל:

בשיעור זה נפגיש את תלמידינו עם מקרי גבורה יומיומיים המתרחשים סביבם. בכל חברת ילדים ישנם ילדים בעלי שונות לדוגמא: ילדים בעלי מום, ילדים ממשפחות עם קשיים, ילדים בעלי לקות למידה, ילדים ממשפחות חד הוריות ועוד. ילדים אלו נאלצים להתמודד ולהתגבר על קשייהם בכל יום מחדש, וחבריהם לא תמיד רגישים לכך ולכן אינם מעריכים את כוחות הנפש הנדרשים יום-יום מאותם ילדים. מטרתנו בשיעור זה להעצים את אותם התלמידים בעלי השונות, לקשר אותם לנושא הגבורה, ולבנות אצל האחרים רגישות והערכה כלפיהם.

חשוב לציין כי עלינו כמורים לבחור את הדמויות המתאימות לכיתה, הן מצד התלמידים והן מצד הדמויות, ולתכנן היטב את הצגת הדמויות, כך שלא נפגע בתלמידינו המייצגים דמויות אלו.

המטרות:

- התלמידים יחשפו להתמודדויות היומיומיות של חבריהם השונים ויבינו כי התמודדויות אלו הן מעשי גבורה.
- התלמידים בעלי השונות יקבלו העצמה ואמפטיה להתמודדות היומיומית שלהם.
- התלמידים יגלו אהדה והערכה כלפי חבריהם השונים וילמדו לגלות כלפיהם רגישות.

ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם את הדמויות (נספח 1) ולהגדילן לגודל המתאים לתצוגה בכיתה.
- יש לצלם כרטיסי אירוע (נספח 2) כמספר תלמידי הכיתה.
- יש להכין אמצעים להדבקת הדמויות והכרטיסים על הלוח.

מבנה השיעור:

- פתיחה: משחק "ים יבשה" (מליאה)
- שלב א': הצגת הדמויות (מליאה)
- שלב ב': עבודה בכרטיסי האירועים (עבודה יחידנית)
- סיכום: ההתמודדויות (מליאה)

פתיחה: משחק "ים יבשה" (מליאה)

- נוציא שני תלמידים מתנדבים מחוץ לכיתה.
- נבחר בכמה תלמידים אחרים (4 עד 6 תלמידים) ונסביר להם כי אנו עומדים לשחק את המשחק "ים יבשה".
- נבקש מאחד מהם להיות מנחה המשחק.
- ניתן למשחק להתנהל ולאחר דקה או שתיים נעצור.
- נאמר בלחש לאחד התלמידים המשחקים שכעת הוא נכה ברגלו אך עליו להמשיך לשחק.
- נאמר למנחה כי כעת התברר שאחד התלמידים המשחקים נכה ברגלו, אך יש להמשיך במשחק.
- ניתן למשחק להמשיך ולהתנהל ולאחר דקה או שתיים נעצור שנית.
- נקיים דיון קצר:
- מה נדרש מהתלמיד בהיותו נכה ברגלו כדי שיוכל להמשיך במשחק?
- מה נדרש ממנחה המשחק כשהתברר לו כי אחד התלמידים נכה ברגלו?
- נכתוב את התשובות בקצרה על הלוח (בפיזור או בטבלה).
- נבקש ממנחה המשחק לחזור למקומו.
- נכניס לכיתה את אחד התלמידים שבחוץ, ונסביר לו כי אנו משחקים "ים יבשה" והוא מנחה המשחק.
- ניתן למשחק להתנהל ולאחר דקה או שתיים נעצור.
- נאמר בלחש לאחד התלמידים המשחקים שכעת הוא בעל עודף משקל אך עליו להמשיך לשחק.
- נאמר למנחה כי כעת התברר שאחד התלמידים המשחקים סובל מעודף משקל אך יש להמשיך במשחק.
- ניתן למשחק להמשיך ולהתנהל ולאחר דקה או שתיים שוב נעצור.
- ננהל שוב דיון קצר עם אותן השאלות המוזכרות לעיל. נכתוב את התשובות על הלוח.
- נקרא לתלמיד השני שבחוץ ונסביר לו כי אנו משחקים "ים יבשה" והוא מנחה המשחק.
- נבקש מאחד התלמידים המשחקים שיהיה עולה חדש שאינו מבין עברית ונמשיך במשחק כמו בפעמים הקודמות, כולל הדיון הקצר בסוף.

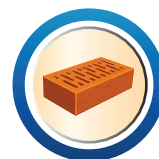
תלמיד נכה ברגלו	תלמיד בעל עודף משקל	עולה חדש (אינו מבין עברית)	
מה נדרש מהתלמיד?	כוח פיזי, זריזות, שיווי משקל	כוח פיזי, מאמץ, רצון	הקשבה רבה, זיכרון
מה נדרש מהמנחה?	רגישות, עידוד, גבורה	תמיכה, עזרה, גבורה	אהדה, הערכה, גבורה

- נדון בעקבות הדברים הכתובים על הלוח. נוביל את התלמידים למסקנות:
- כשיש לאדם קושי כלשהו נדרשת ממנו התמודדות.
- כשיש למישהו קושי אנו נדרשים להתנהגות אחרת כלפיו.
- נכתוב את המסקנות בגדול על הלוח.

שלב א': הצגת הדמויות (מליאה)

- נבחר במספר דמויות (נספח 1) ונדביק אותן מתחת למסקנות שכתבנו בפתיחה.
- נציג את הדמויות בקצרה.

שלב ב': עבודה בכרטיסי האירועים (עבודה יחידנית)

- נחלק לתלמידים את כרטיסי האירועים (נספח 2).
- נבקש מכל תלמיד לבחור באחת מן הדמויות ולמלא את המשימה שבכרטיס.
- נדגים כרטיס אחד בפני התלמידים על-מנת שיהיה להם יותר מובן.
- נבקש מכל תלמיד להדביק את הכרטיס שמילא סמוך לדמות שאותה בחר.

סיכום: ההתמודדויות (מליאה)

- נציג את ההתמודדויות השונות של כל דמות ונקשר זאת לגבורה היומיומית אליה היא נדרשת.
- נחשוב ביחד כיצד נוכל להקל על דמויות אלו.

העשרה:

במידה ויש תלמיד מהכיתה או מבית הספר המתמודד עם קושי כלשהו ומעוניין לשתף את הכיתה בכך – ניתן לתאם איתו מראש ולכוון אותו לספר על ההתמודדות ועל העזרה הרבה שהחברה מסוגלת לתת לו.

אורי

ילד שאביו אינו
עובד

גלית

ילדה חולה

דני

ילד בעל לקות
למידה

אוף אני לא זוכר

יַעֲלִי
יְלִידָה בַּעֲלַת עֹדֶף
מִשְׁקָל

עֵרָו

יְלָד יִתּוֹם מֵאֵב

נאָוה
יִלְדָּה בַּעֲלַת מוֹם
בְּרַגְלָהּ

קשי:

נספח 2: כרטיסי מקומות ואירועים

שנה אצל חבר משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	מבחן משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	טיול משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	ערב פתח משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____
הפרות עם תלמידי בית ספר אורח משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	חלקת תעודות משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	ירידה ועליה במדרגות בית הספר משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	ערב הורים וילדים משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____
הכנת עבודת שרשים משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	קניית תלבושת לשעור ספורט משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	חידון בית ספרי משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	קניית ספרי למועד משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____
שעור ספורט משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	מסבת סוף שנה משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	בחירות לוועדות משימה: חשב מה קשה לי? _____ _____	הפסקה חשב מה קשה לי? _____ _____

10. יש התנגשות?

יש פתרונות! כיתה א'

מפתח הלב מתוך אמונה

יש קונפליקטים בעולם. הם קיימים. גם בתוך הכיתה שלנו. האומנם נוכל תמיד למנוע את הקונפליקט? היש ביכולתנו לפתור כל קונפליקט בקלות ובפשטות? לא תמיד.

האם הקונפליקטים הם דבר רע שאין לו סיבה ולא יכול לצאת ממנו שום דבר? גם זה לא נכון.

בשיעור זה נתרגל עם התלמידים כיצד לנהל קונפליקט ולעבור אותו בשלום. לפני שמגיעים לפתרונות השונים ולדרכים הראויות לניהול הקונפליקט, חשובה מאוד נקודת המבט ונקודת המוצא שלנו ביחס לאותו קונפליקט. נאמץ לעצמנו מספר פסוקים ומדרשי חז"ל:

- **"יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ חָבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ"** (אבות ב', י"ג) נקודת המוצא לדיון היא שאני מכבד את החבר כדרך שאני מכבד את עצמי. אני נותן לו מקום, מאפשר לו לדבר, מבין שיש לו עמדה ורצון משלו. המעניין במשנה הזו הוא הביטוי "חביב". לא רק שאני מכיר בכבוד חברי או מסכים ומקבל את קיומו. המשנה דורשת מאיתנו משהו הרבה יותר משמעותי: אני מחבב את הכבוד של החבר שלי, חשוב לי שיהיה לו כבוד, אני אוהב את העובדה שהחבר שלי הוא אדם בעל רצון ייחודי ותכונות משל עצמו.
- **"וְאֶהְיֶה לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ"** (ויקרא י"ט, י"ח) כהמשך לכבוד אנחנו מכוונים גם לאהבה. אני אוהב את חברי כשם שאני אוהב את עצמי. חברי ואני איננו ישויות שונות אלא אנחנו חלק מאותה יישות. שנינו אחים ממש.

מדוע בכל זאת מתעורר קונפליקט?

- **"אֶחָת דְּבַר אֱלֹקִים, שְׁתֵּים זֶה שְׁמֻעָתִי"** (תהילים ס"ב, י"ב) האמת האלוקית היא שלמה ואחת אבל היא מתגלה בעולם חומרי ומורכב. האמת המוחלטת מתגלה בעולם שלנו בפנים שונות. יש לה ביטויים שונים בעולם וכל אחד מבטא את דבר ה' בדרך שלו. דבר ה' לא רק בפרשנות התורה אלא גם בחיים הפשוטים של כל אחד. שנינו שונים ושנינו יצירי כפיו של הקדוש ברוך הוא ובכך אנחנו מגלים את גדלותו של הבורא. ה' ברא את העולם כך שהדברים מתגלים בו בצורות שונות ובאורח מורכב.
- **"אין סכין מתחדדת אלא בירך חברתה"** (בראשית רבה ס"ט) כדי לחדד ולשייף סכין יש צורך להעביר על הלהב שלה להב של סכין נוספת. באופן כזה בדיוק מתחדדות דעות שונות בין אנשים שונים. ריבוי הדעות מביא לחידוד של כל אחד מהן.
- **"גדול השלום שאפילו בשעת מלחמה צריכים שלום"** (ספרי במדבר כ"ו) השלום אליו אנו חותרים אינו כזה שכל אחד מוותר על עצמו אלא השלמות הנוצרת מתוך הדעות השונות שבסופו של דבר מתאחדות לאחת.

קישור לשיעור באתר "מפתח הלב":

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev/Kislev.htm>

כיתה ב'

בידינו ה"מפתחות" לנהל התנגשות באחריות

קישור לשיעור באתר "מפתח הלב":

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev/Kislev.htm>

כיתה ג'

בעת התנגשות בין העדפות משתמשים באמירות ובשפת גוף מכבדות

קישור לשיעור באתר "מפתח הלב":

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev/Kislev.htm>

11. "למרות כל המכשולים בעוז קדימה..."

מתבוננים ובונים

הרציונאל:

קיום המצוות דורש מאיתנו את מידת הגבורה. כל אחד מאיתנו מכיר את המחשבות ואת המכשולים העומדים בדרכו לפני קיום המצווה. אין ספק כי חיים ללא מצוות נראים נוחים יותר, ומידת השליטה וההתגברות הנדרשת בהם פחותה. בשיעור זה נתמקד בסיפורים אודות הגבורה בקיום מצוות ונזהה מהם המכשולים שעמדו בפני גיבורי הסיפורים. באופן סמלי בשיעור ישנו "הר של מכשולים" המורכב מקפלות ההופכות במהלך השיעור לאמרות המשבחות את ישראל המקיימים את מצוות ה'. כדי להקל בביצוע שלבים ד' ו-ה' של השיעור חשוב לארגן כל קבוצה סביב שולחן מסודר. השיעור מתאים לשתי יחידות לימוד והוא בנוי לחמש קבוצות בנות 4-6 תלמידים. במידת הצורך ניתן ולהוסיף או להפחית קבוצות או תלמידים.

המטרות:

- התלמידים יבינו כי בקיום המצוות נדרשות שליטה וגבורה.
- התלמידים יתחזקו מכך שלא רק הם מתקשים בקיום המצוות אלא אף מבוגרים וגדולי ישראל מתקשים בכך.
- התלמידים יזדהו עם גיבורי הסיפורים ויפנימו כי ניתן להתגבר על הקשיים בקיום מצוות.

ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם / לגזור את כתבי החידה (נספח 1).
- לכיתות קוראות (עבור שלב ג' הצעה ב'): יש לצלם את הסיפורים (נספח 2) כמספר הקבוצות.
- יש לצלם את מאגר המכשולים (נספח 3) כמספר הקבוצות.
- יש להצטייד ב-200 יחידות קפלה.
- יש להכין כ-30 מלבנים מבריסטול חום באורך וברוחב של חצי קפלה.

מבנה השיעור:

- שלב א: כתב חידה (קבוצות)
- שלב ב': הר המכשולים (מליאה)
- שלב ג': מתגברים על ההר (מליאה/קבוצות)
- שלב ד': בונים אימרות (קבוצות)
- שלב ה': דיון מסכם (מליאה)

שלב א': כתב חידה (קבוצות)

- נחלק את הכיתה לקבוצות בנות 4-6 תלמידים.
- נחלק לכל קבוצה כתב חידה (נספח 1).
- נבקש מהקבוצות לפתור את כתב החידה ולשמור את הפיתרון ברשותן. נציין בפני התלמידים כי קבוצות ב' ו-ג' יוצרות רצף של משפט אחד.

שלב ב': הר המכשולים (מליאה)

- נסדר על שולחן המורה ערימת קפלות ונקרא לה "הר המכשולים".
- נסביר לתלמידים כי בשיעור זה אנו נתגבר על הר המכשולים ונהפוך אותו לאמרות המשבחות את ישראל המקיימים את מצוות ה'.

שלב ג': מתגברים על ההר (מליאה)

הצעה א':

- נחלק לכל קבוצה את מאגר המכשולים (נספח 3) ונבקש לעיין בו.
- נקריא את הסיפור הראשון מתוך נספח 2 ונבקש מכל קבוצה לזהות במאגר את המכשול המתאים לסיפור.
- נעבור בין הקבוצות ונבדוק אם אכן המכשול זוהה נכון.
- נרחיב ונפרט את גודל הגבורה בהתגברות למען אותה מצווה ונחלק שמונה קפלות מ"הר המכשולים" לכל קבוצה שזיהתה נכון את המכשול.
- נעבור באופן דומה על שאר הסיפורים (נספח 2). בסוף שלב ג' "הר המכשולים" יעלם ולכל קבוצה יהיו 40 קפלות (לקבוצה שלא זיהו נכון חלק מהמכשולים וחסרות להן קפלות נשלים ל-40 קפלות).

הצעה ב': (מתאימה לכיתות השולטות בקריאה)

- נחלק לכל קבוצה את מאגר הסיפורים (נספח 2) ואת מאגר המכשולים (נספח 3).
- נכוון את התלמידים לקרוא את הסיפורים ולהתאים מכשול לכל סיפור.
- נעבור בין הקבוצות ונחלק לכל קבוצה את הקפלות בהתאם לקצב ההתקדמות שלה.

שלב ד': בונים אימרות (קבוצות)

- נבקש מהתלמידים לבנות בעזרת הקפלות את האמרה שהתקבלה בפתרון כתב החידה.
- נחלק לכל קבוצה כשמונה מלבנים מבריסטול חום שהכנו מראש, כדי שיוכלו לעצב אותיות כמו: א', ג', ד', י', מ'.

שלב ה': דיון מסכם (מליאה)

- נבקש מהתלמידים להסתובב בכיתה ולקרוא את האמרות שנכתבו.
- נקיים דיון:
 - מהן האמרות?
 - מה הקשר בין האמרות השונות?
- **תשובה:** כולן מדמות את עם ישראל לאריה שנדרש להתגבר כדי לקיים את המצוות.
- נסכם ונציין בפני הילדים כי כולנו ואף גדולי ישראל, שהקפידו מאוד על קיום מצוות, נדרשים לפעמים לשלוט בעצמינו ולהתגבר כאריות כדי להיות גיבורים בעבודת ה'.
- נבקש מהתלמידים לספר מקרה בו היה קשה להם לקיים מצווה והם התגברו.

נספח 1: כתבי חידה

קבוצה א'

✋ □ ✈ ↙ □ ✋ ↻ ✨ ✋

✈ □ ✓ ✋ 💣 ✨ 🚩 ✓ ✋ ✍ ⌚

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

✨ ⚙ □ ♀ 🏠 🌻 ✍ 📖 🕯 ⚡ ⌚ ↙ ✋ ☎ 😊 📄 ✓ 💣 🚩 ↻ ✋ ✈

קבוצה ב'

□ ✓ ✋ ✋ ↻ ... ✋ ✓ ✓ 💣

✋ □ ✈ ↙

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

✨ ⚙ □ ♀ 🏠 🌻 ✍ 📖 🕯 ⚡ ⌚ ↙ ✋ ☎ 😊 📄 ✓ 💣 🚩 ↻ ✋ ✈

קבוצה ג'

🕯 ✓ 🏠 □ ✨ ✓ ⚙ ✍ ⌚

⚡ ✋ ⚡ ⚙ ✋ ⚙ ↙ ✋ ✋ ✈

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

✨ ⚙ □ ♀ 🏠 🌻 ✍ 📖 🕯 ⚡ ⌚ ↙ ✋ ☎ 😊 📄 ✓ 💣 🚩 ↻ ✋ ✈

קבוצה ד'

⚡ ✓ ♀ ✋ ✈ ✋ ✋ ⌚ ↙ ⚡ ✍

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

✨ ⚙ □ ♀ 🏠 🌻 ✍ 📖 🕯 ⚡ ⌚ ↙ ✋ ☎ 😊 📄 ✓ 💣 🚩 ↻ ✋ ✈

קבוצה ה'

💣 ✋ □ ✈ □ ✓ ↻

💣 🚩 ✓ 💣 ✋

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

✨ ⚙ □ ♀ 🏠 🌻 ✍ 📖 🕯 ⚡ ⌚ ↙ ✋ ☎ 😊 📄 ✓ 💣 🚩 ↻ ✋ ✈

נספח 2: סיפורי גבורה בקיום מצוות

סיפור א': המילדות העבריות

ויאמר מלך מצרים למילדות העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה:
ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא נהמתן אותו ואם בת
הוא נחיה:

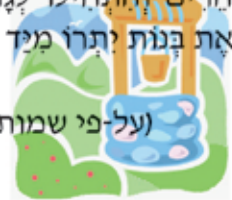
ותיראנן המילדות את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחינן את
הילדים:

(שמות א', ט"ו-י"ז)

סיפור ב': משה ובנות יתרו

משה ברח ממצרים וכשהגיע למדן התישב לנוח ליד הבאר. במדן היה כהן של
עבודה זרה ושמו יתרו ושבע בנותיו היו רועות את צאנו. יום אחד הגיעו שבע
הבנות אל הבאר כדי להשקות את הצאן. הן שאלו מים בעזרת הדלי ומלאו את
השקתות במים ששאבו. לפתע הגיעו רועים אחרים והתחילו לגרש את בנות
יתרו. משה ראה זאת, קם מיד ממקומו, הושיע את בנות יתרו מיד הרועים ועזר
להן להשקות את הצאן.

(על-פי שמות ב', ט"ו-י"ז)

ספור ג': רבי עקיבא בבית האסורים

כשהיה ר' עקיבא חבוש בבית האסורים, היה תלמידו, ר' יהושע הגרסי, מביא לו
אוכל ומים בכל יום. יום אחד תפס שומר בית האסורים את ר' יהושע ושאלו:
מדוע הבאת מים כה רבים? האם בשביל לרבוץ את רצפת בית האסורים, להפוך
בה ולהבריק את ר' עקיבא? ר' יהושע לא ענה. לקח השומר מידיו את המים ושפך
מחציתם על הקרקע.

כשנכנס ר' יהושע אל ר' עקיבא, שאל ר' עקיבא: מדוע אחרת לבוא? אינך יודע כי
חיי תלויים בך שאם לא אכל - אמות? ספר לו ר' יהושע את מה שקרה.
עמד ר' עקיבא לטל את ידיו. אמר לו ר' יהושע: והרי המים שבכד בקשי יספיקו
לך לשתייה, ואיך תטל בהם ידים? ענה ר' עקיבא: ומה אעשה? והלא אני מחויב
לטל ידי. ולא טעם ר' עקיבא מאומה, עד שהביא לו את המים ונטל ידיו
אמרו חכמים: אם בבית האסורים נהג כך, בביתו על אחת כמה וכמה.

(עירובין דף כ"א ע"ב)

סיפור ד': שבת במדבר

הרב אריאל הצטרף לשירה של אנשים שחצתה את המדבר. המדבר היה גדול ושומם והדרך ארוכה וקשה. לאחר ששה ימי מסע הגיע ערב שבת. בשעת הצהריים ירד הרב מעל הגמל והחל להתכונן לשבת. פרש מפה לבנה והניח לידה כוס לקדוש ושני גרות שבת. "הי יהודי!" קראו אנשי השירה, "מה לך? השתגעתי? האם תשאיר לבדך במדבר? והרי שוודדים וחיות רעות וסכנות רבות כאן!" "שבת היום," אמר להם, "נאת קדושת יום השבת אינני מחלל". "הוי יהודי, טיפש אתה, זקן עקשן. האם רק בגלל קדשת השבת תסכן את חייך? בוא איתנו כי לא תצא עוד חי מכאן!"

אולם הרב בשלו, על השבת הוא אינו מותר. כך נותר הרב לבדו במדבר. אך נס קרה לו, והקדוש ברוך הוא זמן לו אריה ששמר עליו במשך כל השבת. במוצאי שבת עלה הרב על גבו של האריה והגיע בדהרה אל אנשי השירה.

סיפור ה': מבצע הדפסת הגדות של פסח ברוסיה

זה היה כחדש לפני חג הפסח. רצינו לעשות סדר ליל פסח כמו שצריך, אבל לא היו לנו הגדות... היה אסור על יהודים לעשות ליל סדר ולקנות הגדות לפסח. החלטתי להסתכן. התחפשתי לכמר נוצרי, נכנסתי לכנסיה, הלכתי לספריה והשגתי הגדה. איך משיגים עוד? גיטתי כמה חברים שהיו פעילים בצבור היהודי והחלטנו לפתח בית דפוס קטן להגדות פסח. הסכנו היה עצום. אם נתפס נשלח לסיביר... אני לא מאחלת זאת לאף אחד! היינו נכנסים לחנויות וקונים כל פעם 2 דפים לבנים ריקים. אם היו קונים יותר היה הדבר מעורר חשד... מצאנו מכונת צלום עתיקה. לשכנים הודעתי שאני נוסעת לשבוע חפשה אך נכנסתי למרתף שבביתי, שלא ישמעו את רעש המכונה... היה חם וצפוף, מעט מים. לא פעם דפקו על דלת הבית ולבי הפסיק לפעום... במאמצים מרבים הצלחנו להדפיס 6 הגדות, אחת לכל 2 משפחות. אסור היה גם לעשות ליל סדר... הסתכנתי שוב ועשינו את הסדר במרתף. זכינו להרגשת חרות מיוחדת!

(נדיה טאוטרשטיין עולה חדשה מרוסיה)

1. אפילו אם יתנגדו ויפגעו בי או ילגלגו עלי, אתגבר על
כך, אקים את המצוה ואעזר לחלשים.

2. אתגבר על הפחד להשאר לבד במדבר כשסביבי סכנות
ואשמור את המצוה.

3. אתגבר על הצמא ואקפיד לקים את המצוה.

4. אתגבר על החם והצפיפות ועל הפחד שאתפס ויאסרו
אותי בכלא ואקים את המצוה.

5. נתגבר על הפחד מפני המלך ומפני הענשים החמורים
ולא נעבר על המצוה.

